

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-01-745/2023-03

Датум: 10.11.2023.

Немањина 22-26

Београд

НАЦРТ

На основу члана 15. став 4. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04, 25/15 и 109/21), члана 136. став 1. и члана 141. став 7. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16, 95/18 – аутентично тумачење и 2/23 - одлука УС), члана 23. став 2. и члана 24. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, број 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон и 47/18), члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 128/20 и 116/22), решавајући по захтеву оператера „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, за издавање интегрисане дозволе, по захтеву број 353-01-745/2023-03, од 07.03.2023. године, Министарство заштите животне средине, државни секретар Александар Дујановић, по овлашћењу број: 021-01-36/22 од 10.11.2022. године, доноси

НАЦРТ РЕШЕЊА

о издавању интегрисане дозволе

Издаје се интегрисана дозвола рег. број .. оператеру „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, за рад постројења и обављање активности производње фасадне опеке и клима блокова, на локацији катастарских парцела бр. 1363/1, 1351/1, 1351/3, 1353, 1354/1, 1354/2, 1355, 1361, 1362 и 1405/16, КО Доње Црниљево, и утврђује се следеће, и то:

I ОПШТИ ПОДАЦИ

- **Општи подаци о интегрисаној дозволи**

Интегрисана дозвола регистарског броја .. издаје се оператеру „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, за постројење у Доњем Црниљеву, општина Коцељево (у даљем тексту: оператер), сходно Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04, 25/15 и 109/21), Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС“, број 84/05), Правилнику о садржини и

изгледу интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 30/06), Уредби о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05) и Уредби о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине и одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Службени гласник РС”, број 84/05). У складу са Уредбом о врстама активности и постројења, оператер припада постројењима за које се издаје интегрисана дозвола и то дефинисана под тачком: 3. Индустрија минерала, 3.5 Постројења за производњу керамичких производа печењем, а нарочито црепа, цигле, ватросталне опеке, плочица, керамичког посуђа или порцелана, са производним капацитетом који прелази 75 t дневно, и/или са капацитетом пећи који прелази 4 m³, са густином пуњења по пећи која прелази 300 kg/m³. У складу са тим, оператер се обратио надлежном органу, Министарству заштите животне средине за издавање интегрисане дозволе.

- **Општи подаци о постројењу**

Постројење за производњу фасадне опеке и клима блокова „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, налази се на N 44° 27' 39" и E 19° 37' 32" у Доњем Црниљеву, на адреси Доње Црниљево бб, општина Коцељево. Постројење је почело са радом 1977. године. Инсталисани капацитет постројења за производњу фасадне опеке и клима блокова је 360 тона печеног производа дневно. Пројектовани капацитет је 20 палета на сат, односно 300 палета дневно. Планирани годишњи обим производње износи око 100 000 тона.

Број запослених у постројењу за производњу фасадне опеке и клима блокова је 36, док је укупни број запослених у привредном друштву 60.

Активности у постројењу се обављају 24 сата дневно. Производња је континуална, осим у периоду редовног годишњег ремонта постројења или поправци делова кључних за производњу, у случају квара или хаварије. Радно време запослених у комерцијалном сектору је од 8:00 до 16:00 сати.

- **Напомена о поверљивости података и информација**

На основу члана 9. став 1. тачка 10. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, број 135/04, 25/15 и 109/21), оператер је уз захтев за добијање интегрисане дозволе доставио надлежном органу Изјаву којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности. Овом изјавом потврђено је да јавност има приступ захтеву за издавање интегрисане дозволе у целини осим информација које садрже пословну тајну и за које се захтева ограничен приступ јавности, тачније информација о трошковима инвестиционог улагања за прилагођавање рада постројења ВАТ захтевима.

- **Информације о усаглашености**

Захтев за добијање интегрисане дозволе број 353-01-745/2023-05, који је оператер поднео 07.03.2023. године, у складу је са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, број 135/04, 25/15 и 109/21), Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 30/06 и 32/16) и Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05). Захтев за добијање интегрисане дозволе садржи све податке прописане Законом. Уз захтев за добијање интегрисане дозволе, оператер је поднео и сву потребну документацију прописану поменутиим Законом.

II АКТИВНОСТ ЗА КОЈУ ЈЕ ЗАХТЕВ ПОДНЕТ И ОЦЕНА ЗАХТЕВА

---

1. Кратак опис активности за коју је захтев издат

Постројење „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, у Доњем Црниљеву се бави производњом опекарских производа, односно производњом фасадне опеке и високо квалитетних клима блокова. Процес производње обухвата следеће технолошке поступке:

- експлоатација, транспорт и депоновање глине на депонију,
- примарна прерада глине,
- одлежавање глине,
- секундарна прерада (производња сировог производа),
- сушење опекарских производа,
- печење опекарских производа,
- паковање и палетизација готових производа,
- складиштење готових производа и
- отпрема готових производа.

Експлоатација, транспорт и депоновање опекарске глине

Основна сировина – глина, откопава се на површинском копу „Јовановића брдо“, а затим се утоварује у камионе и допрема камионима на депонију глине у близини погона за примарну прераду, где се истовара на унапред планирани део депоније у зависности од врсте и квалитета глине. Врсте глина које се експлоатишу су црвена опекарска глина, жута опекарска глина, тамна масна глина и бела песковита глина.

Примарна прерада сировине

Примарна прерада сировине подразумева прераду глине са депоније, односно припрему композита за секундарну прераду. Композит односно комбинација одговарајућих глина са одлагалишта је одређена технолошким рецептуром у зависности од финалног

производа који се прави. Сировина се утоваривачем допрема у сандучасте додаваче, а одатле се системом трака транспортује до млина, где се врши прво уситњавање глине. Уколико сировина не поседује одређени степен влажности, врши се орошавање – прскање водом, у млину. Сировина са процентом влаге 17 – 20 % се уситњава grubим и финим ваљцима. Финоћа мељаве у ваљцима је условљена типом производа који се производи тако да се добија композит самлевен на 0,8 – 1,1 mm. Капацитет ваљка варира у зависности од финоће крајњег композита од 17 – 25 m³. Системом гумених транспортера самлевени композит одлази у халу за одлежавање.

Одлежавање глине

Сировина која је прошла примарну прераду се лагерије у хали за одлежавање где комозит уједначава своје карактеристике пре него што се користи за обликовање производа на секундарној преради. Хала за одлежавање има капацитет при потпуној запуњености 8 дана производње.

Секундарна прерада (производња сировог производа)

Композит уједначених карактеристика из хале за одлежавање се дозира утоваривачем у додавач секундарне прераде. Композит системом тракастих транспортера одлази у филтер мешалицу где се врши завршно додавање воде, потребне за обликовање опекарских производа у двоосовинској мешалици, а затим у вакуум пресу где се врши обликовање сировог производа. У зависности од тога који се производ жели добити, користи се одговарајући усник на излазу из пресе. Преса ради под одређеним вакуумом и притиском који се константно контролише. Преса и двоосовинска мешалица се налазе на металној констукцији, па се помоћу система од четири дизалице могу дизати односно спуштати, тако да излаз пресе буде у нивоу трака резног стола. Радом пресе односно помоћу усника добија се сирова гредица попречног пресека који по димензијама одговара дужини и ширини сировог производа. Резни сто пресеца гредицу попречно и добија се готов сирови производ, односно добија се трећа димензија сировог производа – висина. Готов сирови производ се транспортује од резног стола помоћу окретнице до траке са које робот преноси робу на палете сушаре. Појединачне палете у аутоматском раду се пакују у контејнере који палете са сировим производом односе у тунелску сушару. Контејнери се запуњавају са палетама по унапред утврђеном редоследу у зависности од типа производа са варијацијом да у једном контејнеру може бити 8, 10 или 12 палета.

Сушење опекарских производа

Сушење се врши у тунелској сушари са челичним контејнерима са челичним палетама. Сушара има 4 доводна колосека са 27 комада контејнера у сваком колосеку. Повратни колосек има такође 27 комада контејнера, укупно 135 комада контејнера. За сушење се користи вишак топлоте, из зоне хлађења тунелске пећи који се по потреби догрева сагоревањем природног гаса, гасним гореником, снаге 1 MW. Регулација сушаре је ручна. Индикација температуре и влаге је на панелу командног ормана. Процес сушења траје приближно 24 сата. Режим сушења је континуалан до остатка влаге max. 2 %.

Печење опекарских производа

Суви производи се слажу на вагоне тунелске пећи помоћу аутоматског система. Затим следи процес печења робе у тунелској пећи тако што вагони са сложеним производима пролазе кроз зоне загревања, печења и хлађења. Укупан процес траје од 24 до 32 сата, што зависи од врсте производа. Фасадна опека се пече 32 сата и на вишим температурама печења. Клима блокови се пеку 24 сата. Пећ има предгрејач у који стане 6 пећних вагона и у којем се врши темперовање робе и три зоне:

- зона загревања, 18 пећних вагона – загревање робе;
- зона печења, 13 пећних вагона – печење робе;
- зона хлађења, 18 пећних вагона – хлађење робе.

Када се производи фасадна опека као енергенти се користе нискосумпорни мазут и природни гас добијен након регулације притисака компримованог природног гаса у мерно регулационој станици. Када се производе опекарски шупљи блокови и клима блокови, процес печења се врши комбинацијом енергената нискосумпорног мазута, природног гаса и петрол кокса, с тим што се петрол кокс користи само у зони печења.

Паковање и палетизација

Након печења, опекарски производ се најпре распакује са вагона тунелске пећи. Затим следи палетизирање уз помоћ аутоматизоване машинске линије. По паковању на палету, код одређених готових производа, поставља се папир између сваког реда робе, због заштите од оштећења. По завршетку паковања палете, на палету се навлачи термоскупљајућа фолија, која се у следећем кораку загрева сагоревањем природног гаса помоћу гасног горионика. Готови производи се фиксирају на палети и затим се палета транспортује изван објекта производне хале, где је спреман виљушкар који палете преузима и пакује на одређену површину на платоу за складиштење готових производа.

Складиштење готових производа

Палете са готовим производом виљушкар односи и у зависности од врсте готовог производа, спушта на унапред одређену површину на платоу за складиштење готових производа.

Утовар и отпрема готових производа

Утовар палете са готовим производима на транспортна возила купаца се врши виљушкарком. Отпрема готових производа се врши транспортним возилима купаца. Транспортна возила купаца се паркирају поред платоа за утовар. Претходно, у зависности од поручбине купаца, палете са готовим производима се допреме на плато за утовар готових производа.

2. Опис локације на којој се активност обавља

Локација постројења „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, налази се на ободу Доњег Црниљева, на удаљености од 20 km западно од седишта општине Коцељево. Општина Коцељева се налази у плодној Тамнавској

равници у северозападном делу Централне Србије. Окружена је Колубарским басеном на истоку, Мачвом и Поцерином на западу, Сремом на северу, планинским побрђем Влашића и Ваљевске Подгорине на југу. Обухвата јужни део Посавотамнаве. У административном погледу припада Мачванском округу у чијем саставу су још општине Богатић, Крупањ, Лозница, Љубовија, Мали Зворник, Шабац и Владимирици.

Предметна локација се граничи са шумским и пољопривредним земљиштем и грађевинским земљиштем. Са северне и јужне стране се налазе шумска и пољопривредна земљишта и сеоска домаћинства насеља Доње Црниљево. Непосредно уз североисточну границу комплекса налази се погон за припрему глине, у власништву фабрике керамичких плочица „Зорка Керамика“ д.о.о. Београд. На источној страни се налазе пољопривредне површине и сеоска домаћинства на периферији насеља, на удаљености од око 200 m. Са јужне стране се налазе шуме, оранице и површински коп керамичке глине „Збегови“ власништво фабрике керамичких плочица „Зорка Керамика“ д.о.о. Београд. Западно од локације постројења налази се шумско земљиште и површински коп „Јовановића брдо“ за експлоатацију опекарске глине која се користи у процесу производње опекарских производа и који је у власништву „Зорка Керамика“ д.о.о. Београд. Приступ локацији је обезбеђен преко државног пута ПА реда број 141, Дебрц – Бањани – Уб – Новаци – Коцељева - Шабачка Каменица - Доње Црниљево – Осечина – Гуњаци – Пецка – Љубовија.

Фабрички комплекс „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, простире се на површини 9,3141 ha и састоји се од следећих објеката:

- депонија глине
- примарна прерада
- одлежавалиште глине
- производна хала:
  - секундарна прерада
  - тунелска сушара
  - слагање суве робе
  - тунелска пећ
  - палетизација и паковање готових производа
  - компресорска станица
  - трафостаница
  - браварска радионица и приручни магацини резервних делова
  - канцеларије, свлационице, менза и мокри чвор
- плато за готове производе и плато за утовар готових производа
- зграда управе са
  - магацином
  - канцеларијама
  - лабораторијом
- барака
- портирница
- мерно регулациона станица и батерија боца за КПП на мобилној платформи

- силос за петрол кокс
- резервоар за мазут са мазутном станицом
- резервоар за ПП воду
- септичка јама
- складиште опасног отпада (отпадна уља, уљних филтера, замашћених крпа).

Постројење није смештено у оквиру зоне санитарне заштите изворишта пијаћих вода, поплавне зоне, зоне заштићеног природног добра или других осетљивих подручја. Просторним планом општине Коцељева утврђено је да се на подручју не налазе заштићена подручја, као ни подручја предложена за заштиту природних добара.

3. Постојеће дозволе, одобрења и сагласности

Оператер „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево поседује за све постојеће објекте одобрења за изградњу и употребне дозволе, као и водне дозволе.

Копије приложених дозвола, сагласности, одобрења и других аката, дати су у Прилогу 4. захтева:

- Решење о регистрацији привредног субјекта, „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, бр. БД 42480/2021 од 25.05.2021. године;
- Препис листа непокретности број: 819, К.О. Доње Црниљево, Републички геодетски завод, Геодетско-катастарски информациони систем, од 21.09.2022. године;
- Препис листа непокретности број: 818, К.О. Доње Црниљево, Републички геодетски завод, Геодетско-катастарски информациони систем, од 24.11.2022. године;
- Препис листа непокретности број: 360, К.О. Доње Црниљево, Републички геодетски завод, Геодетско-катастарски информациони систем, од 24.11.2022. године;
- Информација о локацији, Општинска управа Коцељева, Одељење за урбанизам, комуналне, стамбене и имовинско-правне послове, бр. 350-58/02-22 од 30.11.2022. године;
- Уговор о закупу земљишта, анекс III, закључен 16.11.2022. године, између „Зорка-Керамика“ д.о.о. Београд и „Зорка-Опека“ д.о.о. Шабац;
- Решење о употреби објекта фабрике, издато од стране Скупштина општине Коцељева, Одељење за привреду и др. развој, број 354-16, од 21.12.1997. године;
- Решење о употребној дозволи за атмосферску канализациону мрежу и хидрантску мрежу, издато од стране Општинске управе Коцељева, Одељење за урбанизам, комуналне, стамбене и имовинско-правне послове, број: 351-87/02-2022, од 04.10.2022. године;
- Решење о издавању водне дозволе за испуштање пречишћених отпадних вода са комплекса фабрике за производњу блокова и фасадне опеке изграђене на

катастарским парцелама бр. 1363/1, 1353, 1362 и 1363/5 к.о. Доње Црниљево, општина Коцељева, издато од стране Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Сава-Дунав“, Нови Београд, број: 361, од 13.01.2023. године;

- Решење о издавању водне дозволе за складиштење мазута у надземни резервоар R-1 изграђен на катастарској парцели бр. 1363/1, к.о. Доње Црниљево, општина Коцељева, издато од стране Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Сава-Дунав“, Нови Београд, број: 4762/1, од 30.05.2023. године;
- Решење о категоризацији угрожености од пожара, издато од стране Министарства унутрашњих послова РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Шапцу, број: 217-15766/22-2, од 16.11.2022. године;
- Решење о сагласности на План заштите од пожара издато од стране Министарства унутрашњих послова РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Шапцу, број: 217-20989/22-1, од 23.01.2023. године;
- Решење о сагласности на План заштите од удеса, издато од стране Министарства унутрашњих послова РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Шапцу, број: 217-21449/22-1, од 20.01.2023. године;
- Решење о сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта реконструкције система печења тунелске пећи „Зорка-Опека“ д.о.о. Шабац, , издато од стране Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине, број: 353-02-214/2013-02, од 12.04.2013. године;
- Решење о сагласности за пренос одобрења за експлоатацију опекарских производа и керамичких глина на површинском копу Јовановића Брдо код Доњег Црниљево, општина Коцељево, број 310-02-01775/2019-02, од 17.01.2020. године.

У прилогу ове дозволе налази се листа свих постојећих дозвола, одобрења и сагласности које је оператер приложио у захтев.

4. Главни утицаји на животну средину

4.1. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на ваздух

Процес печења осушених производа представља најзначајнији део процеса, у смислу потрошње енергије и емисије загађујућих материја у ваздух. Емисије загађујућих материја у највећој мери потичу од сагоревања енергената – мазута, петрол кокса и природног гаса, које се емитују током рада тунелске пећи. Такође, емитују се и мање емисије из дифузних извора – прашкасте материје и издувни гасови возила.

Оператер „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, врши редовну контролу загађења ваздуха мерењем емисије штетних и опасних материја у животној средини, а то су: прашкасте материје, оксиди азота, неорганска једињења флуора и хлора, органска једињења–ГОС, у складу са Уредбом о граничним вредностима

емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15 и 83/21).

Тачкасти извори емисија	Параметри који се прате
E1 – Димњак тунелске пећи за печење опекарских производа	<ol style="list-style-type: none"> 1. прашкасте материје 2. оксиди азота изражени као NO₂ 3. оксиди сумпора изражени као SO₂ 4. органске материје изражене као укупни угљеник (ТОС) 5. флуор и једињења флуора изражених као флуороводоник (HF) 6. хлор и једињења хлора изражених као хлороводоник (HCl) 7. бензен 8. олово*
E2 – Канал тунелске сушаре	/
E3 – Систем отпашивања силоса петрол кокса	/

*вредност емисије се прати од 2025. године

4.2. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на воду

На локацији постројења „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, формирају се следећи токови отпадних вода:

- санитарно фекалне отпадне воде и
- атмосферске отпадне воде.

Санитарно фекалне отпадне воде које настају у производној хали одводе се у водонепропусну септичку јаму, чији се садржај празни од стране овлашћеног оператера ЈКП „Стари Град” из Шапца, који их одвози на централно постројење за пречишћавање отпадних вода у Шапцу. Санитарно фекалне отпадне воде које настају у управној згради се одводе у насељску јавну канализацију. Потенцијално замуљене и зауљене атмосферске воде са платоа за лагеровање готових производа, платоа за утовар готових производа и интерних саобраћајница, путем сливника и колектора се сакупљају и преко ревизионог шахта уводе у двокоморни таложник и сепаратор нафте, деривата, уља и мазива. Из сепаратора се вода шаље на изливну главу преко које се излива у постојећи земљани канал и даље ка реци Тамнави. Атмосферске воде са кровова које се сматрају условно чистим, сакупљају се посебном колекторском мрежом и упуштају у постојеће канале који се налазе уз комплекс.

Контрола и праћење квалитета отпадних вода регулисани су Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 67/11, 48/12 и 1/16).

4.3.Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на земљиште

На локацији постројења „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, нема директног испуштања отпадних вода у подземне воде и у земљиште. Све манипулативне површине у кругу постројења су асфалтиране. С обзиром да је простор на коме се одвијају привредне делатности бетонирани и спојен са интерним системом одвођења вода, у случају квара на возилима и цурења уља, неће доћи до загађења земљишта.

Резултати мониторинга земљишта се одређују на основу граничних вредности које су дате у Уредби о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, број 30/18 и 64/19).

4.4.Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на отпад

„ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево нема сопствена постројења на којим врши прераду, односно третман и рециклажу отпада који генерише. На локацији фабрике, одвијањем технолошких процеса производње и пратећих активности, генеришу се следеће врсте отпада:

- индустријски,
- комерцијални и
- комунални отпад.

У зависности од карактеристика, може бити опасан и неопасан.

Неопасан отпад се одлаже на више локација унутар круга постројења, и чине га:

- неопасан амбалажни отпад,
- отпадна дрвена амбалажа
- отпадна текстилна амбалажа,
- отпадне гуме,
- пластични отпад,
- отпадна керамичка вуна,
- отпадно стакло,
- отпадно гвожђе и челик,
- комунални отпад и друге врсте неопасног отпада.

Планира се укидање ових локација и пребацивање у објекат за привремено складиштење неопасног отпада код објекта магацина отпадних уља (опасног отпада).

Опасан отпад који настаје на локацији постројења је следећи:

- отпадна уља,
- амбалажни отпад,

- апсорбенти, филтерски материјали,
- отпадни филтери за уље,
- електрични и електронски отпад,
- отпадне оловне батерије,
- отпадне флуоросцентне цеви које садрже живу и
- зауљене крпе и заштитна одећа.

Опасан отпад се идентификује, прикупља и обележава на адекватан и прописан начин, привремено складишти и периодично предаје на третман или коначно одлагање овлашћеним оператерима, у складу са прописима о управљању отпадом.

4.5.Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на буку и вибрације

Главни извори буке са аспекта заштите животне средине на локацији фабрике за производњу фасадне опеке и клима блокова „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, на отвореном простору су следећи:

- транспортна возила глине од површинског копа до депоније глине,
- грађевинска механизација унутар локације постројења,
- систем за отпрашивање и
- систем за одсисавање топлот ваздуха из сушара.

Извори буке у затвореном простору су:

- колни млин,
- груби млин,
- фини млин и
- компресор.

Оператер је извршио мерење нивоа буке у животној средини на три мерна места, при раду производних погона фабрике према Правилнику о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 72/10) и Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10). Нивои укупне буке на свим мерним тачкама нису прешле највеће дозвољене вредности за дневни, вечерњи и ноћни период у испитиваном режиму рада.

Оператер у захтеву наводи да током редовног рада фабрике нема значајних извора вибрација у животној средини.

4.6.Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на ризик од удеса

Постројење „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, на основу Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/10, 51/15 и 50/18), не подлеже законској обавези израде докумената Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и

Плана заштите од удеса. Према Закону о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 111/09, 92/11 и 93/12) и Правилнику о врстама и количинама опасних материја, објектима и другим критеријумима на основу којих се сачињава План заштите од удеса и предузимају мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, материјална и културна добра и животну средину („Службени гласник РС”, број 8/13), постројење припада оператерима који су у обавези да израде План заштите од удеса према Правилнику о начину израде и садржају Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 82/12).

Оператер „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, поседује решење о сагласности на План заштите од удеса, издат од стране Министарства унутрашњих послова РС, Сектора за ванредне ситуације, Одељења за ванредне ситуације у Шапцу, број: 217-21449/22-1, од 20.01.2023. године, које је приложио уз захтев.

На основу процене ризика од удеса, вероватноћа настанка удеса је процењена као мала вероватноћа, а последице које могу настати у том случају су процењене као мале последице. Потенцијални удеси су могући на нивоу индустријских инсталација и максимално индустријског комплекса. Не очекују се последице изван граница индустријског постројења.

5. Коментари/мишљења

У току спровођења процедуре издавања интегрисане дозволе, а након подношења комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе, као и комплетне документације, од стране оператера „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, број 353–01–745/2023–05, надлежни орган Министарство заштите животне средине издало је обавештење за јавност о пријему комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе у дневном листу „Ало”, дана 31.08.2023. године. Такође, о пријему захтева упућено је обавештење јединици локалне самоуправе Општини Коцељева, Јавно водопривредном предузећу „Србијаводе” Водопривредни центар „Сава-Дунав”, као и Заводу за заштиту природе Републике Србије. Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности, могли су да доставе своја мишљења на захтев Министарству заштите животне средине, у року од 15 дана од дана пријема обавештења о поднетом захтеву за издавање интегрисане дозволе.

5.1. Орган локалне самоуправе

Нема коментара.

5.2. Јавне и друге институције

На захтев интегрисане дозволе, Завод за заштиту природе Републике Србије дао је позитивно мишљење.

5.3. Надлежни орган других држава у случају прекограничног загађења

Оператер „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, нема утицаја на прекогранично загађење.

5.4. Представник заинтересоване јавности

Нема коментара.

6. Процена захтева

6.1. Примена најбољих доступних техника

За процену процеса и активности у „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, и усаглашености са најбољим доступним техникама (ВАТ – Best Available Techniques), оператер је урадио детаљну усклађеност са Референтним документима о најбољим доступним техникама за ову врсту индустрије (BREF):

Кодна ознака	BREF	Референтни документи
CER	Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, august 2007	BREF у индустрији керамике
ENE	Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency, february 2009.	BREF за енергетску ефикасност
ESB	Integrated Pollution Prevention and Control, Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from storage, july 2006.	BREF за емисије из складишта
MON	Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) Reference Document on the General Principles of Monitoring, july 2003.	BREF за општа начела мониторинга
WT	Integrated Pollution Prevention and Control, Reference Document on Best Available Techniques in Waste Treatment Industries, August 2006.	BREF за третман отпада

Усаглашеност процеса оператера са захтевима најбољих доступних техника, оператер је детаљно описао у Поглављу број III.3.3.2. захтева и Плану мера за енергетску ефикасност постројења.

Мере и акциони планови у циљу усаглашавања са најбољим доступним техникама, дефинисаним у наведеним референтним документима дати су у Прилогу 5. захтева: Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности условима прописаним Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Усаглашеност је постигнута код следећих релевантних најбољих доступних техника поменутих референтних докумената:

- Успостављање и спровођење система управљања заштитом животне средине:
Уведен је систем управљања заштитом животне средине и извршена је сертификација система управљања заштитом животне средине према захтевима ISO 14001:2015. Дефинисана је политика заштите животне средине постројења. Постоје писане процедуре за све производне активности, са циљем постизања најмањег утицаја на загађење животне средине. Спроведене су обуке за запослене, за примену свих мера датих у процедурама. Врше се мерења свих утицаја на животну средину и извештаји уредно архивирају. Систем управљања заштитом животне средине у потпуности се спроводи преко интегрисаног система, уважавајући специфичност процеса и захтеве стандарда. Израђен је План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења. Редовно се упоређују резултати технолошког процеса у оквиру сектора на националном и регионалном нивоу.
- Технолошки ток производње је усаглашен са најбољим доступним техникама производње опекарских производа;
- Контрола улазних сировина и горива који улазе у процес: лабораторијска контрола улазних сировина; коришћење фосилних горива са ниским садржајем сумпора, хлора, метала и испарљивих органских једињења;
- Редовно праћење и мерење процесних параметара: редовно праћење процеса и процесних инпута (притисак, проток, квалитет) и емисија; мерење PM, NO_x, SO_x, ТОС, бензен;
- Потрошња воде: постројење поседује мерач за мерење количине потрошене воде. Године 2022. је изграђена канализациона мрежа потенцијално зауљених атмосферских вода са таложником и сепаратором нафтних деривата, за пречишћавање атмосферских отпадних вода. Праћење квалитета пречишћене воде се спроводи четири пута годишње од стране овлашћене лабораторије.
- **Потрошња енергије:**
  - Вредности специфичне потрошње топлотне енергије су у оквирима вредности према ВАТ – у која износи 2,13 GJ/t производа. Укупна специфична потрошња енергије у постројењу 2022. године је износила 1,597 GJ/t производа. Специфична потрошња топлотне енергије исте године је износила 1,412 GJ/ t производа, док је специфична потрошња електричне енергије износила 0,184 GJ/ t производа;
  - Побољшање технике и технологија пећи и сушаре;
  - Отпадна топлота из зоне хлађења тунелске пећи користи се за сушење производа у сушари;
  - Аутоматизација процеса кретања робе кроз сушару;
  - Оптимизован састав керамичке смеше са циљем побољшања специфичне тежине производа и смањења количине потребног енергента за процес печења;

- Смањена је маса комплетне палете производа – добијени су производи са тањим зидовима.
- **Емисије у ваздух:**
  - Прашкасте материје са емитера силос петрол кокса: на крову силоса за складиштење микронизираниог петрол кокса налази се монтиран врећасти филтер. Прашкасте честице петрол кокса се задржавају на унутрашњој страни филтер врећа, отресају се и поново враћају у силос.
  - Емисија прашине из процеса сушења, са излазног канала сушаре: технолошки поступак сушења се одвија у затвореној тунелској сушари због чега не долази до емисије прашине. У ваздуху се емитују CO₂ и водена пара.
  - Емисије гасовитих једињења из пећи: Крива печења је оптимизирана; Нивои емисија испод вредности прописане ВАТ – ом: NO_x = 30,3 mg/Nm³, SO_x = 377,6 mg/Nm³, HF < 0,1 mg/Nm³, HCl < 0,1 mg/Nm³, бензен < 0,5 mg/Nm³.
- **Емисије у воду:** У производном процесу постројења не настају технолошке отпадне воде. Потенцијално замуљене и зауљене атмосферске воде се одводе до двокоморног таложника и сепаратора нафтних деривата, са шахтом за узорковање пречишћених отпадних вода. Нивои емисије загађујућих материја у пречишћеним отпадним водама су усаглашени са вредностима прописаним ВАТ – ом: суспендоване материје = 18 ± 1 mg/l, AOX = /, олово (Pb) < 0,03 mg/l, цинк (Zn) < 0,2 mg/l, кадмијум (Cd) < 0,01 mg/l.
- **Земљиште и подземне воде:** Оператер спроводи мерења контроле квалитета земљишта од стране овлашћене институције. Спречавање загађења земљишта и подземних вода остварено је бетонирањем и асфалтирањем саобраћајница и манипулативних платоа. Санитарно фекалне отпадне воде из санитарног чвора производне хале се одводе у непропусну септичку јаму, а из санитарног чвора зграде управе и портирнице у систем јавне канализације. Потенцијално замуљене и зауљене атмосферске воде, са платоа за лагеровање готових производа, платоа за утовар готових производа и интерних саобраћајница, након пречишћавања се прихватају у постојећи земљани канал и даље изливају у реку Тамнаву.
- **Управљање отпадом**
  - Дефинисана је процедура управљања отпадом. Прати се време задржавања отпада у складишту, а у зависности од врсте, карактера и количине отпада, организује се предаја овлашћеним оператерима, а део отпада се отпрема на депоновање;
  - Јасно означавање врсте отпада;
  - Изграђено је складиште за привремено складиштење опасног отпада у контролисаним условима;
  - Поновна употреба сирове и суве опеке и клима блокова, сакупљени током производног процеса.

- **Бука и вибрације:** Добрим одржавањем просторија постигнуто је да ниво буке не прелази дозвољене вредности дефинисане националним законодавством. Врши се периодично испитивање емисије буке. Нивои буке не прелазе граничне вредности буке у животној средини.

- **Процена ризика од значајних удеса:**
  - Примењује се систем безбедности прописан за сваку операцију рада, спровођење и праћење адекватних организационих мера.
  - Резервоари су израђени од одговарајућих материјала.
  - Спољашња и унутрашња корозија се редовно контролишу и по потреби санирају. Унутрашња корозија се спречава ручним дренажањем резервоара уколико остају празни.
  - Пуњење резервоара се спроводи према радним упутствима за претакање горива. Велики резервоари су опремљени уређајем за показивање нивоа течности. Пуњење и пражњење резервоара се спроводи по радним упутствима којима је прописана опрема за надзор напуњености резервоара и начин заштите од препуњавања. Количине у резервоарима се надзиру визуелним праћењем нивоа горива у резервоару.
  - У складишту опасног отпада налазе се непропусне танкване. Складиште је снабдевано апсорбентима за прикупљање просутог уља у случају мањих цурења. Резервоари су опремљени непропусним заштитним танкванама одговарајуће запремине. Према потреби, танкване се премазују одговарајућим заштитним премазом.
  - Постројење је опремљено системима за детекцију и дојаву пожара.

- **Мониторинг:** Врши се континуално мерење процесних параметара који указују на стабилност процеса: температура, садржај кисеоника, притисак, проток и емисија CO.

Делимична усаглашеност постоји код следећих релевантних најбољих доступних техника поменутих референтних докумената:

- Емисије у ваздух:
  - Дифузна емисија прашине: Планира се замена постојећег косог тракастог транспортера колног млина са затвореним косим транспортером. У циљу смањења дифузног загађења, планира се уградња сипке за истовар композита са тракастог транспортера у хали одлежавалишта. Сипка ће моћи да мења дужину у зависности од висине гомиле композита која се тренутно налази на одлежавању.
  - Емисије прашине из процеса печења: Енергенти који се користе у процесу печења су природни гас, петрол кокс и мазут. Планира се уградња система за отпашивање димних гасова на емитеру тунелске пећи, као и уградња додатних група горионика на гас на пећи, сукцесивно.

6.2.Коришћење ресурса

Сировине и помоћни материјали

Сировине и помоћни материјали који се користе у технолошком процесу производње опекарских производа у постројењу „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево су црвена опекарска глина (55.100 t/год), жута опекарска глина (65.200 t/год), тамна масна глина (26.800 t/год) и бела песковита глина (41.000 t/год). „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево има Решење о сагласности за пренос одобрења за експлоатацију опекарских производа и керамичких глина на површинском копу Јовановића Брдо код Доњег Црниљева, општина Коцељево, број 310-02-01775/2019-02, од 17.01.2020. године. Опасне хемијске супстанце и хемијски производи се не користе у процесу производње фасадне опеке и клима блокова у постројењу као сировине или помоћни материјали. Материјали који се користе у процесу производње су наведени детаљно у Табелама 1 и 2, у Прилогу 2 – Табеларни прегледи.

Вода

Постројење за производњу фасадне опеке и клима блокова „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фарбика опеке Доње Црниљево се снабдева водом из насељске водоводне мреже, односно од спољног снабдевача. Укупна потрошња воде износи 8.000 m³/годишње. За процес производње се утроши 6.450 m³/годишње. Податке о коришћењу воде, оператер је навео у Прилогу 2 – Табеларни преглед, у Табели 10, 32 и 33.

Енергија

Оператер као енергенте у процесу производње користи:

- Компримовани природни гас – Добија се након регулације у мерно-регулационој станици. Користи се у зони загревања и зони печења тунелске пећи, за додатни извор топлоте за тунелску сушару и за стречовање термоскупљајуће фолије код паковања и палетизације готових производа, доње топлотне моћи 33,338 MJ/m³. Укупна потрошња компримованог природног гаса у 2022. години била је 2.281.000 m³.
- Микронизирани петрол кокс – Користи се искључиво у зони печења тунелске пећи, доње топлотне моћи 31.000 MJ/kg. Укупна потрошња 2022. године била је 1.764 тона.
- Мазут – Користи се за производњу фасадне опеке зато што процес захтева више температуре печења, доње топлотне моћи 41.300 MJ/kg. Укупна потрошња 2022. године била је 756 тона.
- Електрична енергија – користи се у свим фазама производње, као и у непроизводним деловима постројења. Потрошња електричне енергије у 2022. години је била 6.088 MWh, од чега је за проиводни процес утрошено 5.784.000 MWh, за осветљење 180.000 MWh и за загревање 124.000 MWh.
- Евро дизел – користи се за унутрашњи транспорт и за агрегате за производњу електричне енергије у случају квара на електро мрежи, услед којег долази до искључења струје. За унутрашњи транспорт, 2022. године је утрошено 78.950 литара.

Податке о коришћењу енергије, оператер је дао у Прилогу 2 – Табеларни преглед, Табела 5. и 7. Уз захтев за добијање интегрисане дозволе, оператер је приложио и План мера за ефикасно коришћење енергије, као Прилог 1.6.

6.3.Емисије у ваздух и њихов утицај на животну средину

У процесу производње постројења за производњу фасадне опеке и клима блокова „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о Шабац, огранак Фарбика опеке Доње Црниљево, јављају се емисије нежељених загађујућих материја из стационарних и дифузних извора емисија у ваздух.

Најзначајнији стационарни извор емисије представља процес печења осушених полупроизвода у тунелској пећи због сагоревања енергената – мазута, петрол кокса и природног гаса. Процес сушења се одвија у затвореној тунелској сушари, па у процесу сушења не долази до емисија прашине, већ се у ваздух емитују водена пара и CO₂. За сушење се користи топлотна енергија из зоне хлађења тунелске пећи. На врху силоса за петрол кокс је постављен врећасти филтер који је повремено у функцији, и то краткотрајно, односно само за време пуњења силоса. Сакупљене честице петрол кокса на унутрашњим површинама врећа се отресају и поново враћају у силос. На основу наведеног, мониторинг емисија у ваздух се спроводи само на стационарном емитеру тунелске пећи.

Дифузне емисије настају услед пролаза возила саобраћајницама при довозу глине са депоније и примарној преради, а фугитивне емисије се јављају на пресипним тачкама материјала које нису унутар неког објекта. Дифузне емисије се састоје од прашкастих материја и издувних гасова возила. До емисије прашкастих материја у ваздух долази при истовару глине на депонији глине, захватању сировина утоваривачем и одвожењу до сандучастог додавача, при извожењу сировог и сувог лома из објекта хале на простор за одлагање и у свакодневној манипулацији средствима транспорта. Емисије издувних гасова из мотора са унутрашњим сагоревањем карактеришу се концентрацијама CO, CO₂, NO_x, SO₂, Pb, VOC и прашкастих материја. Загађујуће материје као што су издувни гасови, по интензитету емисије спадају у мање изворе емисије. На дифузним изворима емисије у ваздух се не врше мерења загађујућих материја. Ови извори емисије не поседују системе за отпрашивање. Све манипулативне површине и саобраћајнице су асфалтиране и бетониране. Сузбијање емисије, односно обарање прашкастих материја се врши водом, помоћу система са млазницама за распршивање воде, стварањем fine водене завесе.

У производњи опекарских производа се не користе материје са снажно израженим мирисима.

Утицај емисија на квалитет амбијенталног ваздуха до сада није мерен. Уколико буде неопходно, мерење ће се изводити према Закону о заштити ваздуха („Службени гласник РС” број 36/09, 10/13 и 26/21) и Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС” број 11/10, 75/10 и 63/13).

Податке о емисијама у ваздух, оператер је дао у захтеву у Поглављу III.5. Емисије у ваздух, у Прилогу 2. Табеларни преглед, Табеле 11-21, у Прилогу 1.4. Резултати мерења загађивања чинилаца животне средине и у Прилогу 1.3. План вршења мониторинга.

6.4.Емисије у воду и њихов утицај на животну средину

На локацији фабрике „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево генеришу се следеће врсте отпадних вода:

- санитарно фекалне воде и
- атмосферске воде.

Санитарно фекалне воде из мокрог чвора фабрике су спроведене у водонепропусну септичку јаму (25 m³), која се налази код радионице у власништву „Зорка-Керамика“ д.о.о. Београд. Септичка јама се празни по потреби, од стране ЈКП „Стари град“ из Шапца на основу уговора. Санитарно фекалне воде из мокрог чвора зграде управе и портирнице се испуштају у насељску канализацију.

Атмосферске воде са крова које се сматрају условно „чистим“ сакупљају се посебним олучним системима и упуштају у зелене површине у кругу комплекса.

Сва атмосферска замуљена отпадна вода са депоније глине се одводи у земљани канал којим се одводи до ретензије за прикупљање атмосферских вода. Вишак преталожене воде у случају препуњавања ретензије отиче земљаним каналом у околно земљиште које је у власништву оператера и испари. Код пречишћавања атмосферских отпадних вода са интерних саобраћајница и платоа, почетком 2022. године на комплексу постројења „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево урађена је реконструкција система хидротехничких инсталација и канализационе мреже, која је подразумевала и уградњу таложника за таложење суспендованих честица и уградњу сепаратора уља и масти, у циљу усклађивања са прописаним граничним вредностима емисија. Сва атмосферска потенцијално замуљена отпадна вода са интерних саобраћајница и платоа за лагеровање готових производа и платоа за утовар готових производа прихвата се у примарне сливнике. Сливници су изведени од армирано бетонских цеви Ø500 mm, дубине до 1 m и цеви које пролазе кроз њега. Колектор се преко ревизионог шахта уводи у таложни бетонски објекат са две коморе. На колектор атмосферских вода са платоа је прикључен и сливник постојеће танкване резервоара мазута. У првој комори се врши таложење крупнијих материјала. Функција таложника је да акумулира суспендоване честице које се јављају приликом атмосферских-оборинских падавина. У случају екстремних падавина и пуњења таложника, при врху таложника је остављена преливна цев до земљаног канала.

Из таложника, одмуљена атмосферска вода се уводи у сепаратор нафте, деривата, уља и мазива који је са by pass системом функционисања номиналног протока 10 l/s и максималног протока око 100 l/s. Из сепаратора, пречишћена атмосферска вода се шаље преко шахта за узорковање и мерача протока, на изливну главу преко које се излива у постојећи земљани канал и даље ка ретензији за прикупљање пречишћене атмосферске воде. У случају препуњавања ретензије пречишћене воде отичу помоћу бетонских цеви

(Ø500 mm) земљаним каналом у околно земљиште које је у власништву оператера и испари.

Технолошких отпадних вода нема јер сва вода која се налази у сировом производу испарава приликом сушења и печења опекарских производа. Такође, технолошки процес не захтева прање погона и опреме. Чишћење погона и опреме се обавља помоћу два стационарна вакуум система и једног мобилног индустријског усисивача.

Постројење „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, поседује две водне дозволе: Решење о издавању водне дозволе за испуштање пречишћених отпадних вода са комплекса фабрике за производњу блокова и фасадне опеке, број: 361 од 13.01.2023. године, издату од стране ЈВП „Србијаводе“ Београд, ВПЦ „Сава-Дунав“ са роком важења до 31.12.2023. године и Решење о издавању водне дозволе за складиштење мазута у надземни резервоар R-1, број: 4762/1 од 30.05.2023. године, издату од стране ЈВП „Србијаводе“ Београд, ВПЦ „Сава-Дунав“ са роком важења до 31.05.2024. године. Обе водне дозволе су саставни део документације која је предата уз захтев за добијање интегрисане дозволе.

Податке о емисијама штетних и отпадних материја у воде, оператер је дао у захтеву у Поглављу III.6. Емисије штетних и опасних материја у воде, Прилогу 2, Табелама 22-32, као и у Прилогу 1.4.

6.5. Заштита земљишта

У циљу утврђивања квалитета земљишта, на локацији фабрике „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о Шабац, огранак Фарбика опеке Доње Црниљево, извршено је испитивање земљишта 2022. године, са циљем утврђивања потенцијалног нивоа контаминисаности земљишта на поменутој локацији. Резултати су показали да су концентрације испитиваних параметара испод граничних и ремедијационих вредности, прописаних Уредбом о систематском праћењу квалитета земљишта („Службени гласник РС”, број 88/20).

За складиштење мазута, на локацији постројења постоји надземни челични резервоар запремине 475 m³, који је обезбеђен танкваном која може да прими целокупну количину мазута у случају изливања (висина танкване – 2,2 m).

На локацији постројења нема директног испуштања отпадних вода у подземне воде нити у земљиште. Све манипулативне површине у оквиру постројења су асфалтиране. Простор на коме се одвијају привредне делатности је бетонан и асфалтиран и спојен са интерним системом одвођења вода, па у случају квара на возилима или цурења уља, не може доћи до загађења земљишта.

Податке о анализи резултата испитивања земљишта, оператер је обрадио у захтеву за издавање интегрисане дозволе, у Поглављу III.7. Заштита земљишта и подземних вода.

6.6. Управљање отпадом

На локацији фабрике за производњу фасадне опеке и клима блокова „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о Шабац, огранак Фарбика опеке Доње Црниљево, одвијањем технолошких процеса

производње и пратећих активности, генеришу се индустријски, комерцијални и комунални отпад, а у зависности од карактеристика може бити опасан и неопасан отпад.

Разврставање отпада врши се на месту настанка отпада, у складу са карактеризацијом отпада. Разврстани отпад се одлаже на тачно дефинисаним местима за привремено одлагање у кругу постројења и предаје овлашћеном оператеру за третман, транспорт и складиштење предметног отпада. Врши се дневна евиденција произведеног и складиштеног отпада. Прилоком предавања отпада се издаје Документ о кретању отпада у складу са прописима.

Привремено складиштење отпада – Генерисани отпад се привремено складишти на местима која су технички опремљена, у за то предвиђеним судовима, на којима је обележена врста отпада, каталожки (индексни) број отпада и друге ознаке које указују на врсту отпада која се складишти. Комунални отпад се сакупља у пластичним кантама и пластичним контејнерима. За преузимање овог отпада је задужен ЈКП „Стари град” из Шапца, са којим је склопљен уговор о преузимању комуналног отпада.

За привремено складиштење опасног отпада обезбеђено је више локација у кругу фабричког комплекса. Магацин отпадног уља је ограђен челичном решетком, са кључем и покривен трапезастим лимом. Обезбеђен је танкванама за одлагање различитих врста опасног отпада. Ту се складиште рабљена уља, уљни филтери и масне крпе. Електронски и електрични отпад, опасни амбалажни отпад, отпадне оловне батерије и отпадне флуоросцентне цеви се привремено складиште на још четири места у кругу постројења. Неопасан отпад, односно неопасни амбалажни отпад, отпадна дрвена амбалажа, отпадна текстилна амбалажа, отпадне гуме, пластични отпад, отпадна керамичка вуна, отпадно стакло, отпадно гвожђе, челик и слично, одлаже се на више локација у кругу постројења. Планира се укидање ових локација и пребацивање у објекат за привремено складиштење неопасног отпада код објекта магацина отпадних уља.

Превоз отпада – Оператер не врши сопствени превоз отпада. Организовање превоза и даље руковање са отпадом је обавеза овлашћене организације која врши преузимање отпада. Сопствени транспорт се користи само за превоз отпада унутар локације постројења, од локација на којима се отпад генерише, до места за привремено складиштење отпада.

Прерада отпада: третман и рециклажа – У технолошком процесу производње у постројењу, настала сирова и сува опека који не одговара захтевима квалитета, враћа се у процес производње уз претходни третман квашења и мешања са глином. Производи фасадне опеке и клима блокова који након термичког третмана изгубе одговарајући квалитет, који су оштећени или пукли, користе се за насипање локалних некатегорисаних путева.

Оператер нема сопствена постројења на којим врши прераду и третман отпада који генерише. Има склопљене уговоре са овлашћеним оператерима за преузимање, привремено складиштење и третман отпада који се генерише на локацији.

Одлагање отпада – Земљани плато, који се налази поред магацина за нова уља и мазива, намењен је за одлагање неусаглашеног готовог производа након печења, односно фасадне опеке и клима блокова који нису одговарајућег квалитета. Генерисани отпад се не одлаже на локацији постројења већ се само привремено складишти, након чега се предаје овлашћеним оператерима који имају дозволу за сакупљање, транспорт, складиштење и третман и/или коначно одлагање.

Контрола и мерење – Оператер спроводи следеће активности контроле и мерења у оквиру управљања отпадом:

- дневна евиденција отпада,
- класификација отпада – сврставање на једну или више листа утврђених законом,
- испитивање опасног отпада, као и отпада који према пореклу, саставу и карактеристикама може бити опасан отпад, у акредитованој лабораторији,
- прибављање извештаја о испитивању отпада и обнављање у случају промене технологије, промене порекла сировина или других активности које би утицале на промену карактера отпада и чување извештаја најмање пет година.

Податке о управљању отпадом, предузетим мерама за управљање отпадом и мониторингу, оператер је дао у захтеву за издавање интегрисане дозволе, у Поглављу III.8. Управљање отпадом, у Прилогу 1.3. План мониторинга, у Прилогу 1.5. План управљања отпадом и Прилогу 2 – Табеларни преглед, у Табелама 35. и 36.

6.7.Бука и вибрације

Извори буке са аспекта животне средине на локацији постројења „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фарбика опеке Доње Црниљево, на отвореном простору су транспортна возила глине од површинског копа до депоније глине, грађевинска механизација унутар локације постројења, систем за отпашивање и систем за одсисавање топлог ваздуха из сушара. У затвореном простору, бука потиче од грубог млина, финог млина и компресора. Током редовног рада фабрике не постоји значајан утицај вибрација у животној средини.

Мерење нивоа буке у животној средини, при раду производних погона фабрике, извршила је акредитована лабораторија, у складу са Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 72/10) и Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10). Мерење буке вршено је 2022. године, на три мерна места. Резултати мерења су показали да нивои укупне буке, на свим мерним местима, не прелазе највеће дозвољене вредности за дневни, вечерњи и ноћни период у испитиваном режиму рада.

Податке о буци и вибрацијама и мониторингу нивоа буке оператер је дао у Поглављу III.9. Бука и вибрације, у Прилогу 1.3. План мониторинга и Прилогу 2. Табеларни преглед, Табела 38, предатим уз захтев за издавање интегрисане дозволе.

6.8. Ризик од удеса и план хитних мера

У области заштите од хемијског удеса оператер „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево није севесо постројење тако да не подлеже изради документа Политике превенције удеса, као и докумената План заштите удеса и Извештај о безбедности на основу члана 4. Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС“, број 41/10).

Према Закону о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 111/09, 92/11 и 93/12) и Правилнику о врстама и количинама опасних материја, објектима и другим критеријумима на основу којих се сачињава План заштите од удеса и предузимају мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, материјална и културна добра и животну средину („Службени гласник РС“, број 8/13), „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево припада оператерима који су у обавези да израде План заштите од удеса према Правилнику о начину израде и садржају Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 82/12).

Сходно наведеној обавези, оператер је израдио План заштите од удеса и на исти је добио сагласност Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектора за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Шапцу, број: 217-21449/22-1 од 20.01.2023. године.

„ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево је израдила План мера за спречавање удеса и ограничавање њихових последица за потребе добијања интегрисане дозволе. Овим Планом је обухваћено планирање, органозовање и предузимање (спровођење) превентивних мера. На основу извршене идентификације, анализе и процене ризика од удеса, вероватноћа настанка удеса је процењена као мала вероватноћа, а последице које могу настати у том случају су процењене као мале последице. На основу анализираних сценарија потенцијалних удеса и извршених анализа повредивости и процењених ризика од удеса, закључује се да су потенцијални удеси могући на нивоу комплекса постројења „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево и процењени удеси I и II нивоа, односно удеси на нивоу индустријских инсталација и максимално индустријског комплекса. Процењено је да се не очекују последице изван граница индустријског постројења. Процењени мали ризик од удеса на животну средину је прихватљив и истим се може управљати под условом примене прописаних мера заштите. План мера за спречавање удеса и ограничавање њихових последица усклађен је са постојећим Планом заштите од удеса и Планом заштите од пожара. Решење о сагласности на План заштите од пожара оператер је добио од Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектора за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Шапцу, број: 217-20898/22-1 дана 23.01.2023. године.

План мера за спречавање удеса и ограничавање њихових последица оператер је предао уз захтев за интегрисану дозволу и налази се у Прилогу 1. као прилог 1.7.

6.9. Нестабилни (прелазни) начини рада постројења

Када је у питању производња у постројењу „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, нестабилне (прелазне) начине рада постројења представљају следеће ситуације:

- пуштање у рад постројења,
- случајни кварови и отказ опреме,
- сигурносно избацивање постројења из рада и
- престанак рада постројења.

Контрола процеса производње је аутоматизована па су ризици од могућих емисија у ваздух током рада постројења сведени на минимум.

У Поглављу III.11 захтева, оператер је обрадио мере у случају нестабилних начина рада постројења, којима се утврђују процедуре за осигуравање контролисаног начина рада у циљу заштите животне средине. У случају изненадног престанка производње или отказа опреме, систем аутоматски детектује квар и поступак заустављања производње се одвија по тачно утврђеном редоследу поступака.

6.10. Престанак рада постројења

План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења, којим се умањују или у потпуности уклањају негативни утицаји рада фабрике на животну средину, оператер је детаљно описао у Прилогу 1.8. предатим уз захтев за издавање интегрисане дозволе. Овим планом су дефинисани кораци по којима би се дефинитивни престанак рада постројења, монтажа опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике, одвијао у две фазе:

1. фаза обухвата: обустављање свих активности директно везаних за процесе производње; прикупљање и одлагање залиха материјала и отпада који настају у процесу производње; монтажа опреме и уређаја; уклањање свих инфраструктурних објеката са темељима и складишта; демонтирана опрема биће сакупљена, продата или одложена на за то предвиђену локацију.
2. фаза обухвата: враћање предметне површине у стање пре изградње фабрике; рекултивацију и ревитализацију земљишта са уређењем зелених површина.

6.11. Закључак процене

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је оператер „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, огранак Фарбика опеке Доње Црниљево, предао Министарству заштите животне средине израђен је у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04, 25/15 и 109/21), као и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 30/06 и 32/16). Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе приложио документацију, која је прописана чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04, 25/15 и 109/21).

Захтев за издавање интегрисане дозволе, који је поднео оператер, садржи све што је прописано постојећом законском регулативом. У захтеву је оператер приказао усклађеност рада постројења са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, као и усклађеност са најбољим доступним техникама. У циљу потпуног усклађивања са прописаним условима, оператер је у Програму мера прилагођавања рада постојећег постројења и активности условима прописаним законом, предвидео и приложио мере које је неопходно предузети у постројењу, са тачно дефинисаном димаником спровођења, потребним временом за завршетак предложених мера, као и предвиђеним финансијским средствима које прате спровођење предложених мера.

На основу свега овога, оцењено је да су испуњени услови за издавање интегрисане дозволе са утврђеним условима за обављање активности и рад предметног постројења у складу са законом.

III УСЛОВИ

---

1. Важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1. Важност

Интегрисана дозвола регистарски број ..., издаје се оператеру „ЗОРКА-ОПЕКА“ д.о.о. Шабац, огранак Фабрика опеке Доње Црниљево, за рад постројења и обављање активности производње фасадне опеке и клима блокова, на локацији катастарских парцела број 1363/1, 1351/1, 1351/3, 1353, 1354/1, 1354/2, 1355, 1361, 1362 и 1405/16, КО Доње Црниљево, на локацији Доње Црниљево бб, општина Доње Црниљево.

Интегрисана дозвола издаје се за пројектовани капацитет 300 палета/дан.

Интегрисана дозвола важи 10 (десет) година од дана правоснажности решења.

Оператер је дужан да о свакој планираној промени у раду и функционисању целокупног постројења или његовог дела (реконструкција, доградња, повећање капацитета, промена технологије, промена оператера и сл.) благовремено обавести Министарство заштите животне средине и достави податке неопходне за издавање, измену или престанак важности дозволе, у складу са законом.

1.2. Рок за подношење новог захтева

Захтев за продужење дозволе оператер подноси надлежном органу најкасније четири месеца пре истека њене важности.

Рок за подношење новог захтева је ... 2033. године.

2. Рад и управљање постројењем

2.1.Рад и управљање

Оператер се бави ископом глине и њеном даљом прерадом до финалног производа фасадне опеке и високо квалитетних клима блокова.

Процес производње обухвата: експлоатацију глине (површински коп „Јовановића брдо”, удаљено 800 m од депоније глине), допрему и складиштење сировине на депонији глине; примарну прераду сировине; складиштење и одлеживање глине; секундарну прераду – производњу сировог производа; сушење; печење; паковање и палетизацију, и складиштење готових производа.

Предузеће „ЗОРКА-ОПЕКА” д.о.о. Шабац, основано је и почело са радом 1977. године и специјализовано је у производњи фасадне опеке и клима блокова.

Инсталирани капацитет постројења за производњу фасадне опеке и клима блокова је 360 тона печеног производа дневно. Планирани годишњи обим производње износи око 100.000 тона.

Број запослених у постројењу за производњу фасадне опеке и клима блокова је 36, док је укупни број запослених у привредном друштву 60.

Управљачка структура је дефинисана организационом шемом и описом послова.

2.2.Радно време

Активности у постројењу се обављају 24 сата дневно. Производња је континуална, осим у периоду редовног годишњег ремонта постројења или поправци делова кључних за производњу, у случају квара или хаварије.

Радно време запослених у комерцијалном сектору је од 08:00 h до 16:00 h.

2.3.Услови за управљање заштитом животне средине

Оператер је дужан да:

- примењује успостављен Систем управљања заштитом животне средине (EMS - Environmental Management System), у складу са међународним стандардом ISO 14001:2015 и Систем управљања квалитетом (QMS – Quality Management System) ISO 9001:2015, ISO 22301:2019, ISO 45001:2018, ISO 50001:2018 и ISO 27001:2013.
- прати и преиспита релевантне циљеве и планове у области заштите животне средине, као и програме за њихово испуњење, обезбеди потребна средства за њихову реализацију;
- осигура да сви запослени у потпуности буду свесни својих одговорности и обавеза, које су описане у Систему управљања заштитом животне средине, и обезбеди њихово активно учешће у одржавању и развијању Система;
- обезбеди сталне обуке и образовања, као и подстицање запослених на развој свести и одговорности о заштити животне средине;

- обезбеди ефикасност мера заштите животне средине (контролом производног процеса);
- унапређује и подстиче размену информација о раду постројења и предузетим мерама заштите животне средине, као и размену знања и искустава из области заштите животне средине, са локалном заједницом;
- евидентира све жалбе у вези са заштитом животне средине, а које се односе на обављање његове активности; евиденција треба да садржи датум и време жалбе; име подносиоца жалбе (ако постоји); даје детаље о природи жалбе; затим, одговор оператера и предузете мере у случају сваке жалбе.

3. Коришћење ресурса

3.1.Сировине, помоћни материјали и друго

Оператер ће предузети све неопходне мере за ефикасно коришћење сировина и помоћних материјала у свим деловима радног процеса, узимајући у обзир најбоље праксе за ову врсту делатности, имајући посебно у виду смањење стварања отпада.

Водиће евиденцију о количини сировина, помоћних материјала и сл. који се користе у производњи.

Утовар и истовар, као и складиштење материјала, вршиће се на тачно одређеним местима, уз предузимање неопходних мера да не дође до било каквог просипања истих.

3.2.Вода

Оператер се обавезује да:

- поступа у складу са закљученим уговором о испоруци и коришћењу услуга водоснабдевања са овлашћеним предузећем за испоруку воде из градске водоводне мреже.
- обезбеди рационалну потрошњу воде у свим деловима процеса.
- мери потрошњу воде на свим прикључењима на систем водоснабдевања.
- води евиденцију о потрошњи воде на годишњем нивоу и врши проверу ефикасног коришћења воде и извештај доставља надлежном органу и на основу тога, где год је могуће, смањи количину употребљене воде у технолошком поступку.
- врши редован преглед објеката за захватање воде, транспорт, каналисање и испуштање отпадних вода и одржава у исправном и функционалном стању.
- врши редован преглед септичких јама и обезбеђује водонепропусност.

3.3.Енергија

Обавезује се оператер да:

- обезбеди ефикасно коришћење енергије у свим деловима производње где је то могуће.
- константно спроводи и по потреби ажурира мере за смањење потрошње енергената и повећање енергетске ефикасности, наведене у Плану мера за ефикасно коришћење енергије, у циљу усаглашавања са захтевима најбољих доступних техника (ВАТ), дефинисаних у референтном документу за производњу керамичких производа
  - увођење контролера у систему компримованог ваздуха, **рок 2024. година;**
  - замена расветних тела са ЛЕД светиљкама, сукцесивно, **до краја 2023. године;**
  - увођење Система енергетског менаџмента, **рок крај 2024. година.**
- води евиденцију о потрошњи енергије и енергената на годишњем нивоу.

4. Заштита ваздуха

4.1. Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да:

- управља процесом рада на начин који ће омогућити да не долази до повећаних емисија у ваздух.
- мери емисије загађујућих материја на емитеру Е1.

4.2. Граничне вредности емисија загађујућих материја у ваздух

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја не прелазе граничне вредности емисија које су дефинисане у Табели III-1.

Емисиона тачка: Е1

Локација: тунелска пећ

Уређај за третман: нема

Координате: N 440 27' 36,06", E 190 37' 29,74"

Висина емитера: 19,2 m

Врста горива: компримовани природни гас, петролкокс, мазут

Табела III-1 Граничне вредности емисија у ваздух: Е1

Загађујућа материја	Граничне вредности емисије (mg/Nm ³)
Прашкасте материје	20
Оксиди сумпора изражени као SO ₂	500
Оксиди азота изражени као NO ₂	250 ¹
Флуор и једињења флуора изражени као флуороводоник (HF)	5

Хлор и једињења хлора изражена као хлороводоник (HCl)	30
Органске материје изражене као укупни угљеник	50 (20 ²)
Бензен	5 (3 ²)
Олово ²	0,5 за масени проток (g/h) ≥ 2,5 3 за масени проток (g/h) < 2,5
Процесни параметри: - температура гаса (°C) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток отпадног гаса (m ³ /h) - проценат кисеоника O ₂ (vol%)	

¹ вредност на основу BREF докумената (Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007).

² вредност се примењује се од 2025. године

Граничне вредности емисије у ваздух су прописане на основу BREF докумената (Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007.) и Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15 и 83/21), Прилог 1, Део III, тачка 6, Постојења за производњу керамичких производа печењем, Табела 47.

4.3. Тачкасти извори емисија

Обавезује се оператер да води процес производње тако да загађујуће материје које се испуштају на тачкастом извору Е1, буду у складу са вредностима у Табели III-1.

Оператер је дужан да обезбеди стандардне услове за узорковање и мерење свих прописаних загађујућих материја на тачкастом извору емисије, у складу са Уредбом о мерењима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 5/16).

Обавезује се оператер да поступа у складу са мерама наведеним у документу Програм мера прилагођавања рада постројења, ради смањивања емисија прашкастих материја и органских материја изражених као укупни угљеник, у циљу усаглашавања са граничним вредностима прописаним Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, 111/15 и 83/21):

- уградња додатних група горионика на гас на пећи, сукцесивно, **до краја 2024. године;**
- пројектовање и уградња система за отпрашивање димних гасова на емитеру тунелске пећи, **до краја 2024. године.**

4.4. Дифузни извори емисија

Обавезује се оператер да предузме све потребне мере како би се емисије из дифузних извора свеле на минимум.

Обавезује се оператер да поступа у складу са мерама наведеним у документу Програм мера прилагођавања рада постројења, ради потпуног усаглашавања са захтевима најбољих доступних техника, а у циљу смањења дифузних емисија прашине:

- замена постојећег косог тракастог транспортера колног млина са затвореним косим транспортером, **до марта 2024. године;**
- уградња сипке за истовар композита са тракастог транспортера у затвореном објекту хале одлежавалишта, **до краја 2024. године.**

4.5. Мириси

Обавезује се оператер да обезбеди да се све активности у постројењу које резултирају емисијама у атмосферу одвијају на начин који обезбеђује да нема никаквих мириса ван граница постројења услед одвијања ових активности.

4.6. Концентрације загађујућих материја у ваздух и утицај на квалитет ваздуха

Оператер није у обавези да спроводи мониторинг квалитета ваздуха. У случају да се укаже потреба, надлежни орган може наложити мерења квалитета ваздуха у околини локације постројења, у складу са чланом 22а., Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, број 11/10, 75/10 и 63/13), при чему су параметри који се могу пратити: суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ. За ова мерења мора бити ангажовано акредитовано правно лице, а трошкове мерења сноси оператер.

4.7. Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши мониторинг загађујућих материја у ваздух у складу са динамиком и методама мерења датим у Табели III-2.

Табела III-2. Праћење емисија у ваздух – емисиона тачка Е1 – димњак тунелске пећи

Загађујућа материја	Динамика мерења	Метода мерења
Оксиди сумпора изражени као SO ₂	2 x годишње	SRPS ISO 7935:2010
Оксиди азота изражени као NO ₂	2 x годишње	SRPS EN 14792:2017
Органске материје изражене као укупни угљеник (ТОС)	2 x годишње	SRPS EN 12619:2013
Прашкасте материје	2 x годишње	SRPS EN 13284-1:2017

Флуор и једињења флуора изражени као флуороводоник (HF)	2 x годишње	SRPS ISO 15713:2014
Хлор и једињења хлора изражени као хлороводоник (HCl)	2 x годишње	SRPS EN 1911:2012
Бензен	2 x годишње	SRPS CEN TS 13649:2015
Олово	2 x годишње	SRPS EN 14385
Процесни параметри: - температура гаса (°C) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток отпадног гаса (m ³ /h) - проценат кисеоника O ² (vol%)	2 x годишње	SRPS ISO 9096

За мерење емисије загађујућих материја и одређивање услова мерења користиће се референтне методе прописане у Уредби о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 5/16). Осим референтних метода, могу се користити и друге методе мерења ако се може доказати његова еквивалентност.

Повремена мерења емисија загађујућих материја треба да врши правно лице које је овлашћено према Закону о заштити вадуха, два пута годишње, од којих је једно мерење у првих шест месеци, а друго у других шест месеци календарске године.

Повремена мерења вршити у условима рада при највећем оптерећењу стационарног загађивања.

4.8.Извештавање

Оператер је у обавези да:

- у року од 30 дана од завршетка мерења достави извештај овлашћеног лица у електронској форми Агенцији за заштиту животне средине, у складу са чланом 58. тачка 7. Закона о заштити ваздуха и Министарству заштите животне средине, на e-mail адресу iprc@eko.gov.rs. Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.
- достави податке за Национални регистар извора загађивања и извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја које

се емитују у ваздух, до 31. јануара текуће године за претходну годину у складу са прописима.

- уколико дође до прекорачења граничних вредности емисија или удеса (неконтролисаног испуштања загађујућих материја у ваздух), одмах о томе обавести надлежни орган, Републичку инспекцију за заштиту животне средине.

5. Отпадне воде

5.1. Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да:

- поступа у складу са важићим водним дозволама.
- управља процесом рада на начин да отпадне воде од прања платоа и манипулативних зауљених површина, одводи искључиво преко таложника и сепаратора масти и уља у реципијент, у отворени канал.
- редовно одржава и врши контролу исправности уређаја за пречишћавање отпадних вода – таложника и сепаратора масти и уља, како би се осигурала њихова ефикасност.
- склопи уговор са овлашћеним предузећем за чишћење сепаратора од талога и зауљених вода.
- изгради део канализације за прикључење на систем јавне канализације насеља Доње Црниљево, за отпадне воде из санитарног чвора, **до краја 2023. године.**

5.2. Емисије у воду

Санитарно-фекалне отпадне воде из санитарног чвора производне хале испуштају се у водонепропусну септичку јаму чији се садржај празни од стране овлашћеног сакупљача ЈКП „Стари град“ из Шапца, с одвозом санитарно-фекалних отпадних вода на централно постројење за пречишћавање отпадних вода у Шапцу. Санитарно-фекалне отпадне воде, из санитарног чвора зграде управе и портирнице, испуштају се у насељску канализацију. Потенцијално замуљене и зауљене атмосферске воде са платоа за лагеровање готових производа, платоа за утовар готових производа и интерних саобраћајница, путем сливника и колектора сакупљају и преко ревизионог шахта уводе у таложник са две коморе. Након таложења, атмосферске отпадне воде иду у сепаратор за нафтне деривате на пречишћавање, а након пречишћавања у ретензију.

5.3. Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у воде не прелазе граничне вредности које су дефинисане у Табели III-3.

Табела III-3. Граничне вредности емисије загађујућих материја у атмосферским отпадним водама и водама од прања манипулативних површина

Загађујућа материја	Јединица мере	Гранична вредност емисије
Температура	°C	40
pH		6,5-9,5
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)	mg/l	500
Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)	mg/l	1000
Минерална уља	mg/l	30 ¹
Суспендоване материје	mg/l	50 ^{2,4}
АОХ (адсорбујући органски халоген) ³	mg/l	0,1 ^{2,4}
Олово	mg/l	0,3 ²
Цинк	mg/l	2,0 ²
Кадмијум	mg/l	0,07 ^{2,4}

¹изнад 10 m³/дан

²вредности се односе на 2-часовни узорак

³вредности се не односе на случајне узорке

⁴вредности на основу BREF докумената (Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007

Граничне вредности емисије прописане су на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 67/11, 48/12 и 01/16), Прилог 2. Глава III Комуналне отпадне воде, 1. Граничне вредности емисије одређене групе или категорије загађујућих материја за технолошке отпадне воде, пре њиховог испуштања у јавну канализацију и на основу BREF докумената (Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007.).

Оператер је такође у обавези да мери и све основне параметре отпадних вода дефинисане чланом 17. Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16) и то: проток (минимални, максимални и средњи дневни), температура ваздуха, температура воде, барометарски притисак, боја, мирис, видљиве материје, таложиве материје (након два сата), садржај кисеоника, суви остатак, жарени остатак, губитак жарењем, суспендоване материје и електропроводљивост.

Разређивање отпадних вода ради достизања граничних вредности емисија за испуштање у површинску воду није дозвољено.

5.4. Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја у пречишћеним атмосферским отпадним водама, сходно динамици дефинисаној у Табели III-4.

Табела III-4. Мониторинг отпадних вода

Загађујућа материја	Динамика мерења	Мерење
Температура	4 x годишње	SRPS.H.Z1 106:1970
pH		SRPS.H.Z1.111:1987, ISO 10523
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)		SRPS EN 1899-1:2009 SRPS EN 1899-2: 2009
Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)		SRPS ISO 6060:1989
Минерална уља		EPA 1664
Суспендоване материје		SRPS EN 872:2008 SRPS H.Z1.160:1987
АОХ (адсорбујући органски халоген)		SRPS EN ISO 9562:2008
Олово		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009
Цинк		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009
Кадмијум		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009

Осим референтних метода, могу се применити и одговарајући међународни и европски стандарди, као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRPS ISO/IEC 17025 који дају еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује гранична вредност емисија.

Мерна места дефинисана планом мониторинга и водном дозволом су:

- збирна шахта атмосферских отпадних вода;
- са платоа после сепаратора масти и уља.

Мерење квалитета вода вршиће се од стране овлашћене стручне организације за обављање такве врсте мерења.

Мерење квалитета вода вршити на испусту пречишћених отпадних вода. Узорке узимати у складу са ISO 5667-10.

Обавезује се оператер да ће управљати, одржавати и контролисати рад свих уређаја за третман отпадних вода, сепаратора и таложника и послове пражњења истих, поверити овлашћеној организацији и водити редовну евиденцију о чишћењу наведене опреме и уређаја.

5.5.Извештавање

Оператер је дужан да:

- доставља извештај о мерењу јавно водопривредном предузећу.
- извештаје мерења чува најмање пет година.
- доставља редовне годишње извештаје о контроли и мерењима квалитета отпадних вода Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.
- доставља извештаје о количини и квалитету испуштених отпадних вода једном годишње (количина испуштених отпадних вода на месечном нивоу и кварталне извештаје испитивања квалитета отпадних вода), Министарству заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине.
- уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја у воду, одмах о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор.
- достави обавештење надлежном органу о извршеним мерама које су предвиђене Програмом мера прилагођавања рада постројења.

6. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања

6.1. Процес рада

Оператер је дужан да:

- управља процесом рада на начин који ће омогућити да се спречи свако загађивање земљишта и подземних вода на локацији постројења.
- обезбеди редовну контролу и испитивање непропусности, баждарење и редовно чишћење свих резервоара; у случају евентуалног цурења резервоара, оператер је дужан да о томе одмах обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор, и да у најкраћем могућем року изврши санацију тог дела земљишта; све анализе квалитета земљишта вршиће се од стране стручне организације овлашћене за те послове.
- угради пиезометре у зони резервоара за мазут и редовно врши испитивање нивоа и квалитета вода у њима, **до маја 2024. године.**
- отпад који се привремено складишти на локацији, сакупља и одлаже на места одређена за то и заштићена од цурења и пропуштања.
- спречи свако директно испуштање отпадних вода са локације у подземне воде.
- у случају загађивања подземних вода и земљишта, предузме све мере за санацију загађења и да планира средства и рокове за њихово остваривање.

6.2. Контрола и мерење које врши оператер

Оператер ће у складу са Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС”, број 88/10 и 30/18-др. уредба), Прилог 2, Ремедијационе вредности концентрације опасних и штетних материја и

вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода, Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, број 30/18 и 64/19) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12) обезбедити праћење квалитета земљишта и подземних вода.

Обавезује се оператер да обезбеди контролу и праћење загађујућих материја у подземним водама, сходно динамици дефинисаној у Табели III-5.

Табела III-5. Праћење емисије у подземне воде

Параметар	Динамика мерења	Мерење
Температура воде	Једном у две године	SRPS.H.Z1.106
pH вредност		SRPS.H.Z1.111
Боја		SRPS EN ISO 7887
Мирис		-
Видљиве материје		-
Укупни органски угљеник (ТОС)		SRPS ISO 8245
Екстракти органским растварачима (уља, масноће)		EPA 1664
Електропроводљивост		SRPS EN 27888
НРК		SRPS ISO 6060 ; EPA 410.4
ВРК ₅		SRPS EN 1899-1 SRPS EN 1899-2
Олово		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009
Цинк		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009
Бакар		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009
Никл		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009
Хром		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17294-2 SRPS EN 1233:2008
Кадмијум		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009
Гвожђе		SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS ISO 6332:2002

Узорке узимати у складу са SRPS ISO 5667-1:2007, SRPS ISO 5667-10:2007, SRPS EN ISO 19458:2009.

За мерење квалитета подземних вода ангажовати акредитовану стручну организацију овлашћену за обављање такве врсте мерења.

За испитивање квалитета подземних вода користиће се референтне методе прописане у Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима, Прилог 3. Референтне методе за спровођење мониторинга отпадних вода („Службени гласник РС”, број 33/16). Осим референтних метода, могу се применити одговарајући међународни стандарди и европски стандарди као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRP ISO/IEC 17025 који даје еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује гранична вредност емисије.

Обавезује се оператер да врши контролу промене квалитета земљишта у околини фабричког комплекса према Правилнику о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС”, број 102/20).

Узорковање земљишта вршити на два мерна места, дефинисана Планом мониторинга, Табела III-6.

Табела III-6. Мерна места за мониторинг земљишта

Мерно место	Географске координате
Мерно место 1	44°27'38,952"N 19°37'37,506"E
Мерно место 2	44°27'37,02"N 19°37'36,402"E

Обавезује се оператер да не прелази граничне вредности загађујућих материја у земљишту прописане на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, број 30/18 и 64/19), дате у Табели III-7.

Оператер ће вршити испитивање квалитета земљишта једном у 5 година.

Табела III-7. Мониторинг земљишта

Загађујуће материје	Јединица мере	Гранична максимална вредност
Кадмијум	mg/kg апсолутно суве материје	0,8
Хром		100
Бакар		36
Никл		35
Олово		85
Цинк		140

Арсен		29
Кобалт		9
Минерална уља		50

Поред ових специфичних параметара, потребно је пратити и основне параметре дефинисане Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС”, број 102/2020), у Прилогу 2, тачка 4., а методе и стандарде дате у Прилогу 3, истог правилника.

6.3.Извештавање

Оператер је дужан да податке добијене системским праћењем квалитета подземних вода и земљишта у околини локације постројења доставља Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

Оператер је у обавези да достави обавештење надлежном органу о извршеној уградњи пиезометра.

7. Управљање отпадом

Обавезује се оператер да у току обављања своје редовне активности, нестабилних режима рада, као и након престанка рада, управља отпадом тако да обезбеди смањење свих могућих негативних утицаја на животну средину.

7.1.Производња отпада

Обавезује се оператер да у току редовног рада постројења обезбеди примену начела хијерархије управљања отпадом, односно предузме све мере са циљем смањења производње отпада, посебно опасног отпада, смањења коришћења ресурса, и где год је могуће обезбеди поновну употребу и рециклажу, односно искоришћење насталог отпада.

7.2.Сакупљање и одвожење отпада

Обавезује се оператер да:

- разврста отпад према месту настанка, пореклу и предвиђеном начину поступања са истим.
- врши сакупљање разврстаног отпада одвојено, у складу са потребом будућег поступања са истим.
- ако није у стању да организује поступање са отпадом у складу са горе наведеним, преда отпад лицу које је овлашћено за сакупљање и транспорт отпада, односно лицу које поседује одговарајућу дозволу.

7.3.Привремено складиштење отпада

Оператер је дужан да складишти отпад на начин који не утиче на здравље људи и животну средину и обезбеди услове да не дође до мешања различитих врста отпада, као

ни мешања отпада са водом. Отпад се не може складиштити на простору и на манипулативним површинама које нису намењене за складиштење.

Оператер је дужан да опасан отпад складишти у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС” број 92/10 и 77/21).

Опасан отпад не може бити привремено складиштен на локацији постројења дуже од 12 месеци.

Оператер је дужан да приликом складиштења опасног отпада исти пакује у одговарајуће посуде и обележава налепницом која садржи следеће податке: индексни број и назив у складу са Каталогом отпада, ознаку према Листи категорија, ознаку према Листи компоненти које га чине опасним, ознаку према Листи карактеристика које га чине опасним, физичко својство отпада, количину, податке о власнику отпада и квалификованом лицу одговорном за поступање са опасним отпадом, као и упозорење да је у питању опасан отпад и датум паковања отпада.

Складиште опасног отпада мора бити физички обезбеђено, закључано и под сталним надзором. Забрањено је мешање различитих категорија опасних отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом.

Оператер ће управљање посебним токовима отпада у потпуности ускладити са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

Обавезује се оператер да изгради складиште за привремено складиштење неопасног отпада, **до краја 2023. године**, у складу са Програмом мера прилагођавања рада постројења, који је предао уз захтев.

7.4.Превоз отпада

Обавезује се оператер да:

- за превоз отпада ван локације постројења може ангажовати искључиво превозника који испуњава све захтеве који су регулисани посебним прописима о транспорту и који има одговарајућу дозволу надлежног органа за транспорт отпада.
- интерни превоз, утовар и истовар отпада у оквиру локације обавља на начин који ће онемогућити расипање отпада, распршивање и друге негативне утицаје на животну средину.

7.5.Прерада отпада, третман и рециклажа

Оператер не обавља активности прераде, односно поновног искоришћења отпада на локацији постројења.

Оператер је дужан да генерисани отпад који се може користити за поновну употребу производа за исту или другу намену, за рециклажу, односно третман отпада, ради добијања сировине за производњу истог или другог производа, као секундарна сировина, за енергетско искоришћење, преда лицу које је овлашћено за те послове, односно има одговарајућу дозволу надлежног органа.

Оператер ће свим врстама отпада које се генеришу на локацији, управљати у потпуности у складу са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

Обавезује се оператер да са следећим идентификованим врстама отпада поступа у складу са прописаним операцијама наведеним у табелама: Табела III-8. и Табела III-9.

Табела III-8. Опасан отпад

Врста отпада	Индексни број	Поново искоришћење – депоновање	
Минерална нехлорована моторна уља, уља за мењаче и подмазивање	13 02 05*	предаја овлашћеном оператеру	D15
Апсорбенти, филтерски материјали (укључујући филтере за уље који нису другачије специфицирани), крпе за брисање, заштитна одећа, контаминирани опасним супстанцама	15 02 02*	предаја овлашћеном оператеру	D15
Филтери за уље	16 01 07*	предаја овлашћеном оператеру	R13
Оловне батерије	16 06 01*	предаја овлашћеном оператеру	D15
Флуоросцентне цеви и др. отпад који садржи живу	20 01 21*	предаја овлашћеном оператеру	R13
Одбачена електрична и електронска опрема другачија од оне наведене у 20 01 21 и 20 01 23 која садржи опасне компоненте	20 01 35*	предаја овлашћеном оператеру	R13
Амбалажа која садржи остатке опасних супстанци или је контаминирана опасним супстанцама	15 01 10*		

Одбачена опрема која садржи опасне компоненте другачија од оне наведене у 16 02 09 до 16 02 12	16 02 13*		
--	-----------	--	--

Табела III-9. Неопасан отпад

Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење – депоновање	
Отпадна пластика	07 02 13	предаја овлашћеном оператеру	R13
Отпадна припремна мешавина пре термичког третмана	10 12 01	враћа се у процес производње	
Отпадна керамика, цигле, плочице и производи за грађевинарство (после термичког третмана)	10 12 08	насипање локалних некатегорисаних путева	R5
Папирна и картонска амбалажа	15 01 01	предаја овлашћеном оператеру; поновна употреба	
Пластична амбалажа	15 01 02	предаја овлашћеном оператеру	R13
Дрвена амбалажа	15 01 03	поновна употреба	
Метална амбалажа	15 01 04	делимично поновна употреба	
Текстилна амбалажа	15 01 09	предаја овлашћеном оператеру	R13
Отпадне гуме	16 01 03	предаја овлашћеном оператеру	R13
Стакло	16 01 20 17 02 02		
Облоге и ватростални материјали из неметалуршких процеса другачији од оних наведених у 16 11 05	16 11 06	предаја овлашћеном оператеру	
Гвожђе и челик	17 04 05	предаја овлашћеном оператеру	R13

Изоляциони материјали другачији од оних наведених у 17 06 01 и 17 06 03	17 06 04	предаја овлашћеном оператеру	R13
Муљеви из осталих третмана индустријске отпадне воде другачији од оних наведених у 19 08 13	19 08 14	предаја овлашћеном оператеру	
Одбачена електрична и електронска опрема другачија од оне наведене у 20 01 21, 20 01 23 и 20 01 35	20 01 36	предаја овлашћеном оператеру	
Мешани комунални отпад	20 03 01	R/D-предаја овлашћеном оператеру или уговор са комуналним предузећем	R/D

7.6.Одлагање отпада

Није дозвољено трајно одлагање било које врсте отпада на локацији постројења оператера.

7.7.Контрола отпада и мере

Оператер се обавезује да води тачну евиденцију врста и количина насталог, привремено складиштеног и отпада који се предаје правном лицу или предузетнику, а који поседује одговарајуће дозволе за његово преузимање.

Испитивање отпада вршити у складу са чланом 23. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон, 35/23); и чланом 6. Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС“, број 56/10, 93/19 и 39/21).

7.8.Узорковање отпада

Узорковање и испитивање отпада вршити од стране овлашћене стручне организације за узорковање и испитивање отпада у складу са законом.

Узорковање и испитивање отпада вршити стандардним методама.

7.9.Документовање и извештавање

Обавезује се оператер да води дневну евиденцију о отпаду.

Обавеза оператера је да обезбеди да свако кретање отпада прати документ Документ о кретању отпада, док кретање опасног отпада прати Документ о кретању опасног отпада. Обавезује се оператер да доставља Министарству заштите животне средине пети примерак Документа о кретању опасног отпада, за преузете секундарне сировине које имају карактер опасног отпада.

Обавезује се оператер да Министарству заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине, доставља Образац претходног обавештења, из члана 2. став 2. Правилника о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС”, број 17/17), у електронском облику, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања, најмање 48 сати пре започињања кретања, са подацима о отпаду, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Обавезује се оператер да Агенцији за заштиту животне средине доставља Образац Документа о кретању опасног отпада из члана 2. став 1. Правилника о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС”, број 17/17), у електронској форми, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања, најкасније 15 дана од завршетка кретања отпада са финалним, допуњеним подацима о отпаду, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године, за претходну годину у којој је вршено мерење.

8. Бука и вибрације

8.1.Процес рада и помоћна опрема

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће ниво буке и вибрација у животној средини свести на најмању могућу меру.

8.2.Врсте емисија

Обавезује се оператер да управља процесом рада тако да ниво буке у животној средини на граници комплекса не прелази вредности прописане у Табели III-10.

Табела III-10. Дозвољени ниво буке

Дозвољени ниво буке у dB (A) ДАН И ВЕЧЕ	Дозвољени ниво буке у dB (A) НОЋ
65	55

06-18ч – дан; 18-22ч – вече; 22-06ч – ноћ

Дозвољени нивои буке одређени су на основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10), Прилог 2, Табела 1, зона 5. Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница.

8.3. Контрола и мерење (места, учесталост, методе)

Обавезује се оператер да мерење буке спроводи на три референтна места у циљу испитивања усклађености емитованог нивоа буке са прописаним нивоима.

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг буке на локацијама осетљивим на ниво буке са динамиком мерења једном у пет година, као и приликом измена на постројењима која емитују буку и приликом уградње или употребе нових извора буке, осим ако надлежни инспектор не наложи чешће мерење. Мерење буке у животној средини може да врши само овлашћена стручна лабораторија која испуњава прописане услове за мерење буке дефинисане Правилником о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке у животној средини, потребној документацији, поступку овлашћивања, садржини решења о овлашћивању, као и о садржини, обиму и року важења извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 139/22).

Мерење буке у животној средини вршиће се према стандардима SRPS ISO 1996-1 и SPRS ISO 1996-2, дефинисано Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 139/22).

8.4. Извештавање

Обавезује се оператер да извештаје о мерењу буке у животној средини учини доступним Инспекцији за заштиту животне средине током инспекцијских прегледа. Садржина и обим извештаја о мерењу буке у животној средини дефинисана је Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 139/22).

9. Спречавање удеса и одговор на удес

Обавезује се оператер да:

- у складу са дефинисаним поступцима у случају ванредних ситуација предузме мере које ће минимизирати негативне ефекте на животну средину.
- предузме све превентивне мере и унесе све додатне активности у постојећим процедурама, прописаним у Плану мера за спречавање удеса и ограничавање њихових последица, као и у Плану заштите од пожара, а све у циљу спречавања акцидентних ситуација.
- да спроводи мере контроле технолошког процеса и свих његових параметара који могу довести до удеса.
- да врши обуку запослених из области противпожарне заштите у складу са Планом заштите од пожара.

- врши проверу исправности унутрашње и спољашње хидрантске мреже и мобилне опреме за гашење пожара у складу са динамиком прописаном у Плану заштите од пожара.
- све опасне материје које се користе у процесу производње складишти на прописан начин, као и да рукује са истим у складу са прописаним постојећим процедурама.
- врши посебну обуку запослених који раде са опасним материјама или рукују са истим, у циљу њихове сталне едукације ради спречавања акцидента те врсте.
- редовно контролише исправност уређаја, инсталација, мерне опреме и исправност заштите на свим уређајима, спречавајући тако потенцијалне акциденте.
- у случају акцидента, према прописаној процедури, утврди узрок, идентификује датум, време и место акцидента. Оператер ће том приликом идентификовати све врсте емисија у животну средину и применити све мере потребне да се поменуте емисије смање, као и проценити ефекат сваке такве предузете мере.
- након акцидента предузме све потребне мере за отклањање последица који је исти изазвао по животну средину према прописаним процедурама.

9.1.Извештавање у случају удеса

Оператер је дужан да:

- у случају акцидента одмах о томе обавести надлежне органе, Министарство заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова, као и јединицу локалне самоуправе.
- у најкраћем року обавести надлежне органе о планираним мерама за отклањање последица удеса, а након завршене анализе свих аспеката удеса предложи превентивне мере за спречавање будућих удеса.

10. Нестабилни (прелазни) начини рада

Оператер је дужан да:

- пуштање у рад постројења, подешавање радних параметара као и престанак рада постројења врши по утврђеном редоследу поступака којима ће се осигурати сигурност процеса.
- редовно одржава, прегледа и тестира опрему према стандардним процедурама.
- одржава систем аутоматске регулације и контроле који детектује сваки изненадни престанак производње или отказивање опреме.
- спроводи утврђене процедуре и корективне мере предвиђене за поступање у удесним ситуацијама, као на пример у случајевима отказивања опреме, могућих кварова, цурења, снабдевања струјом, водом и др.

11. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова

Оператер је дужан да се у случају престанка рада постројења придржава Плана мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења, који је приложен уз захтев за издавање интегрисане дозволе.

Оператер је дужан да обавести надлежни орган о престанку рада постројења.

Престанак обављања процеса производње, демонтажу опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике, оператер ће обавити у две фазе:

1. фаза би обухватила све активности обустављања производње, демонтажу опреме и уређаја и уклањање свих инфраструктурних објеката са темељима и складишта;
2. фаза би обухватила активности којима би се предметна површина вратила у стање пре изградње фабрике.

Неискоришћене сировине и материјале уколико је могуће вратити добављачима или предати другом оператеру на коришћење. Сав преостали материјал ускладиштити или одложити на за то предвиђену локацију.

Целокупну опрему демонтирати, сакупити и продати или одложити на за то предвиђену локацију.

Инфраструктурне објекте и складишта уклонити. Уклонити све путеве, саобраћајнице и темеље.

Отпад настао од процесних активности, као и отпад настао након престанка рада постројења услед демонтаже и рашчишћавања локације, уклонити на законски прописан начин у складу са врстом и карактером отпада.

Извршити испитивање земљишта и санацију терена на локацији.

Обавезује се оператер да изврши ремедијацију земљишта уколико је при обављању редовне производње дошло до загађења земљишта, односно уколико је у току обављања активности за реализацију плана враћања локације у стање пре изградње фабрике дошло до загађења, односно контаминације земљишта.

12. Извештавање

Оператер је дужан да чува сву документацију у вези са издавањем дозволе, за време и најмање пет година после престанка важења исте, и то:

- документацију која садржи све техничке податке о објектима, инсталацијама и опреми, као и одговарајуће потврде, дозволе и сагласности надлежних органа.
- податке о утрошку сировина и производњи готовог производа.
- податке о коришћењу и потрошњи ресурса у постројењу.
- евиденције о количини и начину управљања отпадом.
- евиденције о одржавању постројења (објеката, инсталација, опреме, и др.)
- резултате мониторинга (извештаје о мерењима емисија у ваздух, извештаје о испитивању квалитета отпадних вода, извештаје о испитивањеу отпада, извештаје о мерењу буке и др.)
- извештаје о инспекцијском надзору над обављањем активности.

12.1. Учесталост извештавања

Оператер је дужан да извештава надлежне органе у складу са обавезама утврђеним законом и условима утврђеним овом дозволом.